

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

1 Timotei, 3, 2 și 7.

ALEGEREA DE MITROPOLIT AL MOLDOVEI

Peste trei zile va avea loc la București alegerea de Mitropolit al Moldovei și Sucevei. Este un eveniment de extraordinară importanță bisericească și națională, ce nu poate scăpa nici unui cunoscător al vieții noastre românești. Așa se și explică interesul excepțional, ce s'a semnalat în atâtea cercuri intelectuale față de ocuparea scaunului mitropolitan dela Iași.

În adevăr, la noi cărja vlădicească este un simbol sfânt al puterii dumnezeiești pe pământ, căreia neamul nostru i s'a închinat totdeauna cu adâncă evlavie, pentru că i-a fost pavază de apărare și mântuire. Dar în același timp Episcopiile reprezintă în viața noastră publică, din trecut și de azi, atât de sbuciumată și de schimbătoare, supremele instituții permanente, pe cari se bazează, în toate împrejurările, dezvoltarea sufletească a națiunii și sănătatea morală a Patriei întregite. Cu cât mai strălucit apare însă acest rol pentru glorioasa *Mitropolie a Moldovei*, ale cărei vrednicii istorice sunt atât de covârșitoare, încât au îndemnat pe *Eminescu* să spună, cu intuiția lui genială, că ea este *mama neamului românesc*.

Această mare tradiție religioasă și națională justifică în

totul, acele valuri mari și aproape necunoscute, ce s'au stârnit în sânul clerului și mirenilor cu privire la succesiunea regretatului ierarh Pimen Georgescu.

Cum alegerile în general creiază o atmosferă particulară, tot așa și aici discuțiile au luat un caracter animat, pasiunile au cam început să înăbușe rațiunea, iar campaniile de presă se desfășoară la o temperatură foarte ridicată. E fenomenul pe care ni-l servesc aproape numai redacțiile din *capitală*, cu predilecția lor pentru reportajul trepidant, senzațional, prins într'o proză nervoasă, de combinații îndrăznețe și de șarjă necruțătoare. Această febră ziaristică preelectorală a prins și o serie de condeie *clericale*, antrenându-le la desbateri interesante, dar adeseori excesive și nedrepte.

Suntem partizanii libertății de gândire și nu putem fi decât încântați, văzând această intensă preocupare a cercurilor preoțești și mirene față de alegerea de poimăine. Ea face dovada, că *autonomia* Bisericii, atât de criticată tocmai de actualii intervenționiști prin presă, are măcar această calitate de a stimula conștiințele și a le pune

în mișcare, când e vorba de soarta unui scaun vlădicesc de însemnătatea celui dela Iași.

Căci se va recunoaște, că în sistemul vechiu, *etatist*, alegerea unui Episcop nu interesa decât Sf. Sinod și guvernul Țării, care de regulă își impunea candidatul său. Astăzi situațiunea este radical schimbată, prin faptul că alegerea este trecută direct în mâinile *credincioșilor*, cari prin reprezentanții lor au dreptul să desemneze pe cărmuitorul Eparhiei în cea mai complectă libertate.

Nu era deci nevoie să se deslănțuie în ziare, întruniri, conventicule și aiurea o propagandă electorală, care depășind limitele cuviinței, să aducă jigniri grele uneia din cele mai viguroase ramuri a Bisericii noastre, și să arunce invective nepermise la adresa Înălților ierarhi pe cari i-a dat Patriei întregite. Este o metodă deplorabilă, ce lovește adânc în disciplina, solidaritatea și prestigiul ortodoxiei românești.

Căci e așa de logic să înțelegem, că viitorul Mitropolit dela Iași nu poate fi impus nici de Ardeal sau Bucovina, nici de Basarabia sau Ungro-Vlahia, pentru bunul motiv că votul *hotărâtor* îl are însăși Biserica

moldoveană. Dacă reprezentanții ei, clerici și mireni, vor fi de acord și solidari, pot fi liniștiți, că mirele lor va fi ales cu impresionantă majoritate de către *Marele colegiu electoral*. Dovada peremptorie s'a făcut cu ocaziunea recentelor alegeri de Episcopi pentru *Caransebeș, Huși și Ismail*.

Prin urmare, să amuțească patimile, să înceteze agitațiile sterpe și atacurile regionaliste, la cari s'au scoborit câțiva clerici imprudenți, și călăuziți cu toții exclusiv de interesele superioare ale Bisericii, să ne pregătim în așa fel, *prin post și rugăciune*, încât urmașul marelui *Veniamin* să fie ales cu adevărat sub inspirația *Duhului Sfânt*.

Surprize istorice. Revista dlui I. Clopoțel „Societatea de mâine” publică în numărul cel mai proaspăt de pe luna Decembrie, o scrisoare adresată în 1894 de către Coriolan Brediceanu lui Alexandru Mocioni. Ea conține câteva revelații, puțin cunoscute de cei de azi, cari modifică esențial istoria Memorandului, și în deosebi gloria exagerată a lui *Ioan Rațiu*. Cine știe ce surprize noi ne mai rezervă viitorul cu privire la *adevărate* istorie a Transilvaniei. De aceea, ar fi prudent, să nu ne mai grăbim cu *statuile* „politice.”

FOILETON

Noul Testament și critica raționalistă.

II.

(Urmare)

Teza raționalistă privitoare la demnitatea de crezare a cărților Noului Testament se sprijină pe o îndoită argumentare.

Prima dictată de ideologia curentului are un caracter programatic, de aceea nici nu prezintă vre-o importanță. Imposibilitatea revelației divine, cu toate consecințele ei, nu este un adevăr pe deplin evidențiat, ci o simplă presupunere. Această presupunere ar trebui mai întâi întărită printr'o argumentație serioasă, ca să poată constitui temeiul unor atacuri justificate împotriva autorității cărților sfinte. Argumentația presupunerii este o a doua presupunere: supranaturalul nu există. De ce, nu? Fiindcă este imperceptibil simțurilor noastre.

Dar poate fi identificată limita de perceptibilitate a simțurilor noastre cu limita existențelor

reale? Au doară dincolo de ceace noi putem ști, nu mai există nimic? E riscată afirmația.

Realitatea în ciuda raționalismului, care voeste să se facă pe sine măsura existenței, este alta. Zilnic avem dovezi în evenimente inexplicabile rațiunii noastre mărginite, că dincolo de lumee simțurilor noastre mai există o lume, mult superioară, e lumea supranaturală. Transcendentalul deci este o realitate dacă nu perceptibilă în toate manifestările ei, dar istoricește dovedită.

Omul nu este în afară de contactul cu această supraexistență. Deci este posibilă revelația divină și existența unei religii supranaturale revelate. Problema în sine are atâta importanță încât trebuie privită aparte. Acî înregistrez numai rezultatul de care trebuie să țină seama chiar și cel mai fanatic critic.

A doua argumentare e scoasă direct din textul scrierilor sfinte. Poate fi considerată drept singurul sprijin al ipotezei raționaliste.

Nu sunt demne de crezare, în primul rând

evangeliile canonice, spune criticul modern, fiindcă înregistrează contradicții.

Un evanghelist, spre deosebire de ceilalți, vorbește despre evenimente cari dau un anumit aspect nou vieții lui Iisus.

Învinuirea este direct ridicolă. De ce n'ar fi îndreptățit evanghelistul să aleagă din materialul care-i stă la dispoziție ceace-i corăspunde mai bine scopului urmărit? Nu-i nici în contradicție cu ceilalți, dacă nu înregistrează cu acuratețe numai ceace ei istorisesc, nici nu falsifică adevărul. Personalitatea fiecărui autor reclamă tocmai atari diferențe. Altcum se reflectează viața Mântuitorului în sufletul evanghelistului Matei, decât în sufletul lui Luca, sau Marcu. Nu mai vorbim de Ioan care după câteva decenii scriind, meditează asupra celor mai neînsemnate amănunte ale activității Lui. Unde mai punem și împrejurările și scopul diferit cari îi determină pe evangheliști la scris. Într'un fel trebuie înfățișat Iisus înaintea iudeilor, într'alt fel înaintea păgânilor. În evanghelii nu se înre-

„Mai multă dragoste creștinească!”

— Conferință de Păr. Dr. VASILE GHEORGHIU, prof. universitar.* —

I.

Mult m'am gândit asupra subiectului care în vârtejul vremurilor de acum ar putea să fie mai interesant și mai actual. În cele din urmă am crezut, că trebuie să mă opresc la teza: „*Mai multă dragoste creștinească!*” care stă la baza tuturor problemelor sociale și culturale, care se impun astăzi.

Toată lumea civilizată a sărbătorit înainte cu 2 ani aniversarea unui centenar dela moartea lui Goethe, marele poet al Germanilor. Și noi am auzit, că ultimele cuvinte, cu cari se stingea acest mare geniu al omenirii, în Weimar, au fost cuvintele: „*Mehr Licht!*”, adică „*mai multă lumină!*”

Goethe putea vorbi astfel, pentru că era un bărbat erudit, un filosof, unul care se sprijinea înainte de toate pe ceea ce geniu omenesc poate crea, pe rezultatele cele mai solide ale științei omenesci. Deși a lucrat atât de mult și a fost atât de activ, încă și la capătul vieții sale îndelungate de 83 de ani, el a găsit, că încă nu există destulă lumină în lume. Sufletul său, frământat de greiele probleme ale veacului în care a trăit, a cerut încă în ultimele sale clipe pământeste: „*Mai multă lumină!*” Eu nu mă pot mulțumi numai cu teza lui Goethe, ci cer ceva și mai mult, cer „*Mai multă dragoste creștinească.*”

Cer mai mult, pentru că atunci, când am intrat pe căi rătăcite, noi avem nevoie de o busolă cât mai sigură, care să ne indice cât mai degrabă limanul mântuirii. Deși subiectul în teza mea: „*Mai multă dragoste creștinească!*” este mai cuprinzător, el totuși nu este nici mai greu nici mai imposibil de împlinit. Am putea chiar zice, că este o sarcină ușoară, dulce și plăcută, pen-

*) Tânărul fiu al eparhiei noastre, dl. Corneliu Sava, student la Facultatea teologică din Cernăuți, ne trimite frumoasa conferință rostită de marele învățat la una din șezătorile „Academiei Teologice” de acolo. O publicăm cu deosebită plăcere.

trucă este constatat, că ceea ce omul face din dragoste, face ușor și nu simte piedicile cari îi stau în cale. Ba mai mult decât atât. Ele îi procură în același timp și o plăcere internă, când știe că a reușit să-și concretizeze dorința.

Teza mea își află justificarea sa în însăși cuvintele Mântuitorului nostru, care întrebând fiind, care este cea mai mare poruncă din lege, a răspuns celor cari îl întrebau: „Porunca cea mai mare din lege este, ca să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău!” Iar a doua poruncă asemenea acesteia este: „Să iubești pe aproapele tău ca însuși pe tine!” (Matei 22, 34 s. s.)

Cu acestea Domnul a zis, că de iubire față de Dumnezeu trebuie să fim pătrunși în toată ființa noastră și în tot timpul. Iubirea aceasta trebuie să o manifestăm și față de aproapele nostru, în acea măsură, în care ne iubim pe noi înșine, pentru că toată legiuirea Testamentului vechi, ori și cât de complicată și variată ar părea, este străbătută de acest unic chiag, de dragostea față de Dumnezeu și față de aproapele. Și ori și cât de aspre ar fi fost cuvintele de mustrare, pe cari le-au avut profeții, trimiși de Dumnezeu, față de poporul cel rău, îndărătnic și neascultător al Iudeilor, ele și-au avut motorul și rostul lor în aceste două porunci de dragoste.

Dar nu numai atât. Noi știm și nu trebuie să nesocotim nici faptul, că numai din dragoste față de omenire bunul nostru Dumnezeu a hotărât, ca să ne trimită pe *Însuș Unul-născutul* și iubitul Său Fiul în lume, ca să ne scape de sub tirania păcatului și a celui rău; și că Domnul nostru Iisus Hristos *Însuș* cu dragoste și-a jertfit viața Sa, ca să ne reîmpace cu Dumnezeu, și să nu uităm în fine, că Domnul *Însuș* a cerut dela apostolii și învățăceii Săi „dragoste” în măsură cât mai deplină. Testamentul vechi nu cunoaște dragoste mai mare, decât dragostea

de sine. Să iubești și pe fratele tău ca și pe tine însuși! Domnul nostru Iisus Hristos cere, însă, o dragoste mult mai mare, o dragoste, care să fie în stare, ca să-și dea *chiar viața proprie* pentru binele altora. Aceasta este dragostea în gradul suprem. Dragostea pe care omenirea n'a cunoscut-o până atunci. Deaceia Domnul le-a zis apostolilor Săi: „Poruncă nouă vă dau vouă, ca să vă iubiți unul pe altul, precum Eu v'am iubit pe voi și Mi-am pus viața Mea pentru voi!” (Ioan 13, 34.)

Iubirea creștină este, așadar, iubirea, care este totdeauna *gata la supremul sacrificiu*, la moartea de martir, pentru convinger-le mai bune și pentru binele apr. apelui nostru. Aceasta este idealul iubirii creștine.

Cer mai multă dragoste creștinească, pentru că găesc, că în viața noastră particulară și cea colectivă, ca neam și stat, noi dovedim *prea puțină dragoste creștinească*. Noi astăzi suntem departe de acest ideal al dragostei creștine.

Cine dintre noi nu urmărește mai

infăiu interesul propriu? Nu știm oare cât de mare este numărul acelor, cari sunt pătrunși de cel mai *cras egoism*? În aceste condițiuni se înțelege dela sine, că raporturile dintre om și om nu pot lua o dezvoltare normală, ci sunt cât se poate de rele. „*Homo homini lupus*” spuneau încă vechii păgâni. Această maximă dominează încă și astăzi în partea cea mai mare a societății noastre. La dragoste de Dumnezeu nu se mai gândește nimeni. *Nici măcar frică de Dumnezeu și rușine de oameni nu există*. Din cauza răutății omului chiar și *natura cea neînsușită*, care ne înconjoară, a căzut sub blăstămul lui Dumnezeu și s'a înrăutățit. De aceea spune apostolul Pavel că „*întreaga creață împreună cu noi suspină și suferă, așteptând, ca să scape de blăstămul sub care a căzut din cauza omului...*” (Rom. 8, 20), pentru că vrea și ea să poată ajunge cândva *la deplina sa libertate de dezvoltare*. Răutatea noastră a încătușat în lanțuri și lumea înconjurătoare, din cari așteaptă să fie liberată cândva.

(Va urma)

Ce n'au reușit să facă Ungurii „catolici”, se străduiesc să plinească Românii „uniți”.

Pentru Unguri, creștinismul, dintru început a fost utilizat ca element politic.

Coroana regelui „apostolic” Ștefan, nu a încunat strădania apostolică nici a concretizat nimbul martiriului pentru propovăduirea Evangheliei creștine, ci a fost pur și simplu o coroană politică. Această pervertire a devenit congenitală poporului ungar.

Exemplul istoric cel mi apropiat de noi îl constituie pomenita episcopie Haidudorog, de rit oriental, cu limba liturgică ungară. Aceasta a fost poarta de peire, deschisă nației românești din Transilvania, cu ajutorul cheii „uniata”. Plăsmuirea ei ne-a revelat intențiile ungarilor de a de-naționaliza elementul românesc, covârșitor cu ajutorul catolicismului.

Dar evenimentele au surprins această acțiune, în fașă — și cu câtă durere (nu pot să tac — și scârbă!) trebuie să constați, privind prin cea

mai onestă obiectivitate, că ceea ce nu au reușit să facă Ungurii se străduiesc, cu hiperzel, să plinească Românii uniți... cu alții, împotriva sufletului strămoșesc.

Citez din revista unită dela Bixad „Cuvântul Adevărului” an. XII. Nr. 1, Ianuarie 1934, articolul: „*Cum poate reuși acțiunea catolică*”, semnat de P. Aug. Pop.

„Papa Pius XI (acest personaj mitic pe care uniții îl citează mai cu „sârg” decât pe Iisus Mântuitorul) cu dreptul se înșirue între marii papi ai bisericii lui Hristos. Opera măreață a acestui pontific, pornită și susținută de El cu toată râvna, este *acțiunea catolică*. Acesteia îi dă în toate manifestările religioase ale catolicilor de pretutindeni o importanță deosebit de mare. De multe ori ea a format obiectul cuvântărilor sale și al scrisului Său...”

Urmează motivările acestei acțiuni — iar mai departe:

gistrează numai anumite evenimente istorice, ci se urmărește și câștigarea de noi adepți pentru doctrina lui Hristos.

Diferențele, continuă critica, merg uneori până la contradicție.

În fond contradicții nu sunt. Adevărul nu este alterat prin micile diferențe de expunere. De altfel nici nu este logică o paralelă de amănunte. Să luăm spre exemplu referatele evanghelice asupra morții lui Iisus. Încercarea criticii de a înregistra o diferență de fond în expunerea evanghelică asupra acestui eveniment, e fără de succes. Mântuitorul suferă moartea după referatele tuturor evangheliștilor, nu ca un disperat, părăsit de toți, până și de Dumnezeu, ci ca un erou, care are cuvinte de iertare pentru cei ce-l chinuesc, ca un trimis al cerului. Chiar dacă Marcu ne vorbește de tristețea care l-a cuprins în grădina Ghetsmani, și ne reproduce cuvintele lui: „Dumnezeul meu pentru ce m'ai lăsat”, nu ni-l înfățișează ca pe un disperat și părăsit de toți ai săi, precum voesc

criticii. Tristețea Domnului își are altă explicare, iar cuvintele lui nu sunt strigătul de îndoială al celui părăsit. Citind numai referatul lui Marcu, avem impresia că pe cruce s'a stins, nu un simplu muritor, ci o ființă suprapusă nouă, că moartea nu încheie viața lui. Sutașul roman privind la cel răstignit spune celor din jur, cu adevărat fiu al lui Dumnezeu a fost acesta. Și tot Marcu ne amintește că la moartea Lui catapeteasma templului s'a crepat.

Întrucât chipul lui Iisus cel răstignit pe cruce, din descrierile celorlalți evangheliști apare mai luminos, mai apropiat de divinitate?

Iată cum diferența de expunere nu schimbă cu nimic adevărul în fond, când de sine înțeles nu este această intenție, ceea ce nu este cazul la evangheliști.

Mai multă atenție se dă diferențelor dintre sinoptici și Ioan. S'ar putea spune fără nici o rezervă, este de părere criticul, că evanghelistul al patrulea ne înfățișează cu totul alt Iisus, decât cei-

lalți. Diferență este la el materialul pe care-l expune, diferite sunt datele de timp și loc, diferit este caracterul cuvântărilor Domnului.

Diferențele din evanghelia a patra își au explicația. Ioan scrie pe urmă, presupune cunoscută viața lui Iisus din evangheliile sinoptice, urmează numai să le întregască pe acestea. De aceea trece peste conceperea supranaturală a Mântuitorului, peste botezul și copilăria lui. Amintește pe cei 12 apostoli (Ioan 6, 67) fără a-i numi.

Din diferența datelor de timp, nu putem stabili o contradicție, fiindcă datele asupra duratei activității lui Iisus nu sunt precise nici la sinoptici nici la Ioan. Dacă Ioan amintește de 3 sărbători ale Paștilor, iar sinopticii numai de una, nu rezultă că activitatea lui Iisus s'a încheiat aci. De aceea întrebarea asupra duratei activității Domnului și azi este o întrebare deschisă.

(Va urma)

Prof. G. L. MUNTEANU

Cetiți și răspândiți „Viața Ilustrată”

„Iată pentru ce a trebuit să se mobilizeze nu numai statul major al armatei lui Hristos, Biserica învățătoare, ci și marea mulțime a gregarilor de rând, adecă a credincioșilor din largul Sfintei Biserici. *E o mișcare de organizație și de acțiune pro-ruptă, defensivă și ofensivă precum cer interesele superioare ale Bisericii și ale sufletelor. O mișcare ce s'a răspândit cu iuteală peste toată Biserica. Agru-l nostru încă este o părțică a acestei grandioase mobilizări.*”

Adevărat că această mărturisire nu este iscălită de președintele Agrului, dl Valer Pop — nu a fost rostită nici la solemna constituire dela Blaj sau dăunăzi la Lugoj, dar valoarea ei constă tocmai în acest fapt: e o mărturisire sinceră și pe față — și în lumina acestei sincerități ne explicăm de ce convoiul clericilor a defilat pe străzile Lugojului îmbrăcat în „scurteici“ catolice. Ne mai explicăm și procesiunea euharistică atât cea dela Lugoj cât și dela Dej, unde călugării „papistași“ s'au adăugat uniților, frați întru catoliceasca credință desnaționalizatoare de ieri, ce ne-a furat multe suflete alese — ne gândim la Nicolae Olahul sau la singurul rege drept ce l-au avut Un-

garii: Matia — lucru ce nu se poate arunca în obrazul ortodoxiei. Aceasta chiar și atunci când a dat de ex. Kiewului ortodox pe un Petru Movilă, a dobândit însușită dobândă prin dascălii „râvnitori“ și tiparnițele dela Trei Ierarhi — Iași de sub ale căror teascuri, Varlaam Mitropolitul a scos cartea de învățătură pentru toată seminția românească.

De altfel sporesc tot mai mult și insistenț mărțurisirile și declarațiile că „unația“ și „catolicismul“, în fond, una sunt — forma — această „formă orientală săracă în binecuvântări“ — (nu are nici cel puțin rânduiala pentru binecuvântarea Crucii — ceea ce nu se poate imagina în catolicismul ce ține pas cu vremea, având binecuvântări și pentru tipografii) — acest rit mai desparte cele două „Biserici“: unită și catolică... adică și ungurească.

Așa, „Agru“-l e zămislit în zodia acțiunii catolice — e deci la lucru — și este doar o părțică din marea acțiune catolică, pentru reușita căreia își vor depune toată râvna și jantării — pardon — „terțiarii“ părintelui franciscan de rit catolic oriental, Neculăeș dela Oradea.

SOFRONIE

Sărbătoarea sfințirii Bisericii din Alba-Iulia Murăș-Port.

Duminecă în 16 l. tr. s'a săvârșit în Alba-Iulia, sfințirea bisericii noi din cartierul Murăș-Port, în cadrul unor solemnități înălțătoare, la care a luat parte toată lumea intelectuală din oraș și protopopiat, alături de popor numărös.

Sfințirea bisericii din sus numita localitate nu s'a redus numai la pioul act liturgic, ci interesul și însuflețirea generală au prefăcut-o într-o adevărată sărbătoare obștească.

La orele 8 a. m. preoții Nicolae Muntean-Cricău, Ioan Pop-Craiva, Pr. Prof. Lucian Muntean-A-Iulia, Liviu Muntean-Meteș, Ernest Ionescu-Blândiana, Traian Todoran-Pâclișa, Petru Pop-Inuri, Ioan Handa-Oarda-de-jos, Stoia Bobeș-Oarda-de-sus, Aurel-Velea-Ighiel și parohul locului N. Puia, în frunte cu Păr. diacon Vasile Bogdan dela Catedrala Clujului, au întâmpinat pe Prea Sf. Episcop Dr. Ioan Stroia al Armatei, la „poarta de triumf“ ce era făcută în dreptul vechei capele.

S'a pornit apoi dela capelă întreg cortegiul impozant în frunte cu corul dela biserica Păr. prot. Alex. Baba, la locul destinat actului festiv al sfințirii. Pe tot parcursul corul a întonat cântări religioase, potrivit momentului.

După ritualul obișnuit cu înconjurarea bisericii, cetirea evangheliilor, stropirea cu apă sfințită, ungerea cu sf. Mir, intrarea în lăuntru bisericii, rostindu-se rugăciunile recerute și desăvârșindu-se cu sfințirea altarului și așezarea sfințelilor moaște, — a urmat apoi sf. Liturghie, oficiată cu mult fast de Prea Sf. Episcop Dr. Stroia, înconjurat de cei 15 preoți.

Răspunsurile au fost date cu multă precizie de corul bisericii centrale Alba-Iulia, sub conducerea dlui Alexandru Volosin.

Acest minunat serviciu divin a fost încheiat cu predica P. Sf. Episcop al Armatei Dr. Ioan Stroia.

P. Sf. Sa a început cu frumoasele cuvinte din Sf. Scriptură cartea II-a a Împăraților vers 2—22, aducând frumosul exemplu al împăratului Solomon, care 40 de ani s'a străduit de a zidit cea mai frumoasă biserică, arătând simțul de dragoste și jertfă pentru lăcașul dumnezeesc.

A rezumat între altele rostul însemnat pe care îl are credința în viața omenească, a scos în relief spiritul de jertfă atât al intelectualilor din Alba-Iulia oraș, cât și din parohia Murăș-Port. Dă îndemnuri tuturor de a o păzi cu cinste, a o cerceta, a o ajuta până la terminarea complectă, dând ascultare păstorului lor sufletesc. Încheie adresând cuvinte de mulțumire și binecuvântare arhierescă din partea Prea Sf. Episcop Nicolae Ivan al Eparhiei Cluj, care din cauza vârstei nu a putut lua parte în persoană la această emoționantă sărbătoare și tuturor factorilor importanți, cari prin concursul lor binevoitor au pregătit aceste clipe înălțătoare.

Păr. paroh al locului N. Puia, mulțumește prin cuvinte alese Prea Sf. Lor Episcop Nicolae Ivan și Dr. Ioan Stroia de grija ce poartă de fii Săi. Cuv. Sa printre altele spune:

Dorul nostru ferbinte s'a împlinit astăzi cu voia și harul lui Dumnezeu și prin purtarea de grijă și ajutorul neprețuit al Prea Sf. nostru

Stăpân Episcopul Nicolae Ivan, marile înfăptuitor și ctitor de Biserici, care ca o ploaie binefăcătoare de primăvară a dăruit cel dintâiu pentru zidirea bisericii suma de 10.000 (zece mii) Lei.

Aduce apoi mulțumiri deosebite neobositului protopop păr. Al. Baba, pentru sprijinul călduros ce l-a oferit tot timpul, cum și pentru dania însemnată, care împreună cu aceea a dlui Dr. Ioan Pop, fost ministru, se ridică la 75.000 Lei, apoi Prefecturii județului, care la stăruința fostilor ministri Dr. Ioan Pop și Ștefan Meteș și cu bunăvoința dlor prefecți Col. Voinescu, Dr. Ștefan Pop și Dr. Sim. Vulcu, a acordat un ajutor de 225.000 Lei.

Aduce cuvinte de mulțumire dlui

ministru V. Sasu, care la stăruința dlui deputat Dr. Daniil Tecău și Dr. Ioan Colbazi, primarul orașului Alba-Iulia, a dăruit pentru terminarea bisericii și caselor parohiale, materialul lemnos în valoare de 40.000 Lei.

În sfârșit aduce recunoștință tuturor celor ce au contribuit cu banul cât și cu lucrul lor în natură.

P. Sf. Episcop al Armatei de încheiere exprimă din nou vii mulțumiri tuturor, anunțând pentru orele 3½ vecernie și un *concert religios*, dat în biserică de corul bisericii centrale Alba-Iulia.

Masa comună s'a servit în localul școlii primare, pentru oaspeți și lumea intelectuală.

Pr. ERNEST IONESCU

Semne îmbucurătoare.

Imediat după război, sectarii au început să bată la ușa credincioșilor noștri din Munții Apuseni. Lipsiți de preoți destoinici și râvnitori, sectarii au pus mâna, prin viclesugul și fățărnicia lor caracteristică, pe mulți din credincioșii noștri din Munții Apuseni, trecând în tabăra lor.

În parohia Brădești, comuna Rămeș, ei se găsesc într-o serioasă înghebare, având predicatori și o casă de rugăciune.

Dela instalarea în această parohie a preotului tânăr și râvnitor *Lăurențiu Groza*, zelul acestor sectari s'a temporat simțitor, păr. Groza folosindu-se de metoda foarte simplă și eficientă a conversației și a discuției pe un ton amical și părintesc, zi de zi, seară de seară, de câteori i se îmbia ocazia a le arăta, cu sf. Scriptură în mână, rătăcirea în care se găsesc și primejdia ce o constituie ei (sectarii) pentru Biserică și Neam.

Zelul și stăruința păr. Groza în această direcție n'au rămas fără rezultat.

Duminecă la 2 Decembrie, în plină biserică și în fața credincioșilor ui-

miți și surprinși a revenit la sânul sf. noastre biserici ortodoxe baptistul Ștefanuț Vasile (zis Râmba). I s'au făcut toate slujbele bisericesti prescrise de Molitvelnic. La urmă a făcut următoarele mărturisiri:

„Părinte, de 8 ani de când sunt pocăit. Aveam mereu muștrări de conștiință... Nu-mi puteam închipui ca în întreaga mea viață să nu mă păsesc în sf. biserică... De multeori îmi ziceam: se poate ca Dumnezeu să fi lăsat omenirea timp de două mii de ani, să dibuiască în întunec și nesiguranță fără să-i descopere legea adevărată?“

În tabăra baptistă Ștefanuț Vasile era privit ca unul dintre cei mai harnici și cuminiți baptiști. Trecerea lui a stârnit o întreagă revoluție în rândurile celorlalți sectari.

Sunt semne îmbucurătoare că exemplul lui Vasile Ștefanuț îl vor urma mulți.

G. T.

„Dar noi propoveduim pe Hristos cel răstignit, care pentru cei chemați la mântuire este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu.“

1. Cor. 1, 23.

„Firmele“ uniaste.

În presă, ca și prin cărți sau discursuri, prea supușii servi ai scaunului p ap al, jonglează cu diferite titlaturi a Bisericii lor. Astfel, ei fac și abuz de următoarele denumiri: *greco-catolici, catolici de rit grec, catolici români, români uniți cu Roma, români uniți, români de legea nouă, români papistași* ș. a.

Dacă examinați atent aceste variante, nu este greu să aflați că ele sunt inventate spre a servi ca paravana duplicității catolice pentru toate împrejurările. Când e vorba de subsidiile Statului, atunci scot firma „români uniți“ lăsând să se creadă, că ar fi vorba de cei „uniți“ cu v. regat, nu cu Vaticanul internațional. Și o mai așezează, când vreau să ia locul Bisericii dominante la serbările naționale, sau vreau să demonstreze naivilor de regăteni, că mă rog ei sunt tot *ortodocși*, dar puțin „uniți“

și cu Roma *strămoșilor* noștri (observați rafinaria!)

De îndată, ce se găsesc însă prin anticamerele Vaticanului, fluturând primejdia ortodoxă din România, dumnealor se mărturisesc pur și simplu *catolici autentici*, simțindu-se jenați, că în *Concordat* li s'a zis „catolici de rit grec“, atributul „grec“ fiindu-le urgisit foarte.

Iar în sfaturile amicale cu *Ungurii* catolici, de cari și-au legat soarta prin *Concordat*, își spun *catolici români* (rețineți deosebirea de nuanță: la unguri primează *rasa*, pe când la cei din urmă *confesiunea*).

Se feresc însă ca de foc să-și spună „*greco-catolici*“ deși este singura denumire legală, fiind stabilită chiar de *Constituțiune* în art. 22.

Iată, ce înseamnă iezuitism catolic și duplicitate uniastă!

INFORMAȚIUNI

Dar pentru Biserică. Prea Sf. Episcop Nicolae ține să mulțumească și pe această cale dlui General Mehedinți pentru prețiosul potir de argint dăruit bisericii. Acest potir a fost încredințat p. prot. Nicolae Vasile din Cluj, ca să-l predea parohiei noastre nou înființate din orașelul *Gilău*, unde va fi folosit la sfintele Liturghii. Bunul Dumnezeu să-l răsplătească pentru acest marinos dar.

Di ministru Al. Lapedatu restabilit. Pe diferite căi s'au dat știri alarmante despre starea sănătății d. ministru Al. Lapedatu. Adevărat, că la începutul săptămânii a suferit de o criză renală, dar în urma îngrijirilor medicale ce i s'au dat, domnia sa s'a restabilit, plecând Marți seara la București spre a lua măsurile necesare în vederea alegerii de Mitropolit al Moldovei.

Un inspectorat al cercetășiei pentru fete din Ardeal. *Supremul comandant al cercetășiei, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, dorind să dea un nou impuls acestei admirabile instituții de creștere a tineretului țării, — a dispus ca ea să îmbrățișeze într-o măsură mai accentuată și elevele dela toate categoriile de școli publice. În vederea acestui scop a aprobat pe ziua de 1 Ianuarie c. înființarea unui inspectorat la Cluj al marelui legiuni a cercetășelor din Ardeal. În fruntea acestei instituții a fost numită ca inspectoare dna Sanda I. Mateiu, cunoscuta scriitoare. Domnia sa a și început opera de organizare sistematică în colaborare cu doamnele directeare ale școlilor de fete din Cluj. Auspiciile sunt din cele mai bune. La 1 Febr. se va organiza în Cluj și un curs serios pentru formarea de comandante. Este de reținut, că cercetășia fetelor se va deosebi de aceea a băeților prin faptul, că ea va fi adaptată preocupărilor feminine, dându-se precădere acelor aptitudini, cari i-au asigurat rolul bine definit în familie și societate. Noul inspectorat va da o atențiune deosebită educației religioase-morale.*

Conferințele Extensiunii Academice. Se anunță, că Extensiunea Academică de sub auspiciile Asociației profesorilor dela Academia de înalte studii comerciale și industriale din Cluj, organizează un ciclu de conferințe publice, cari se vor ține în sala festivă a Academiei Comerciale (Str. Șaguna 11) în fiecare Duminică la ora 5 p. m., cu începere din 20 Ianuarie a. c. Ordinea conferințelor: în 20 Ianuarie: *Prof. Dr. I. Mateiu*, președintele Asociației; Cuvânt inaugural și *Prof. Dr. D. Athanasescu*: Cărbunii sursă de energii diverse. 27 Ianuarie: *Prof. Dr. I. Gârbacea*: Orientarea economică profesională. 3 Februarie: *Prof. Dr. A. Gociman*: Economia forestieră a Ardealului. 10 Februarie: *Prof. Dr. S. Nicolau*: Perspectivele industriei românești din Ardeal. 17 Februarie: *Prof. Dr. V. Jinga*: Organizarea e-

conomică a țărânimii elvețiene. 24 Februarie: *Prof. Dr. I. Evian*: Problemele de azi ale comerțului nostru exterior. 3 Martie: *Prof. Dr. M. Dumitrescu*: Factorii economici ai Renașterii. Intrarea liberă.

O aniversare frumoasă. O veste impresionantă ne vine dela Caransebeș: „*Foia Diecezană*“, organul eparhiei, a împlinit 50 de ani de viață. Evenimentul a fost adus la cunoștința Bisericii printr'un număr bogat, eșit chiar de Anul nou. Articolul de fond este semnat de P. S. Episcop Vasile, care insistă asupra rostului determinant al foilor bisericesti cu deosebire în vremuri tulburi ca cele de azi, când tinerimea sfidează credința și morala. Pline de interes sunt și celelalte contribuțiuni. Sperăm, că în a doua jumătate de veac, „*Foia Diecezană*“ — sub inspirația cărturarului Episcop Vasile — va servi ortodoxia bănățeană cu noi forțe spirituale, cari să rodească din plin spre gloria Bisericii întregi.

Congresul notarilor comunali din Ardeal. Marția trecută s'au întrunit la Cluj toți notarii din Ardeal spre a discuta chestiuni de gospodărie și profesionale. Astfel s'a pus în desbatere noua reformă administrativă proiectată de Guvern, apoi încadrarea notarilor, plasarea notarilor diplomați șomeri, situația slujbașilor comunali ș. a. Din desbaterile urmate s'a desprins concluzia, că avem nevoie urgentă de o administrație stabilă și onestă, scoasă de sub influența politicianismului de partid. Este tocmai și intențiunea guvernului prezidat de dl Gh. Tătărescu.

Asigurările dlui Nic. Titulescu. Vorbind unui mare ziar din Paris despre însemnătatea acordului politic încheiat la Roma între Franța și Italia, eminentul nostru ministru de externe a declarat: „Sunt foarte mulțumit. La Roma s'a creat un cadru pentru pacificarea generală, fără să se sacrifice nici unul și nimic din interesele „*Mucei Înțelegeri*“. Dnii Laval și Mussolini legând această prietenie au creat pentru Europa un climat mai cald și mai primitor, ale cărui efecte salvatoare se vor simți din ce în ce mai mult.“ Cuvintele dlui Titulescu sunt binevenite pentru toți cari, având groază de răz-

boiu, doresc să asigure pacea lumii prin ori ce mijloace sincere.

Plebiscitul din Saare. Duminica trecută a avut loc mult așteptatul plebiscit al populației din provincia Saare, spre a decide dacă vrea să se mențină status quo, ori vrea să se alipească de Franța sau Germania. Rezultatul a fost senzațional: 90% au votat pentru realipire la Germania. Se știe, că această provincie a fost dată în gaj Franței prin Tratatul dela Versailles, spre a se despăgubi — prin exploatarea bogatelor mine de cărbuni de acolo — de enormele devastări ce i le-au cauzat armatele germane în războiu. Rezultatul plebiscitului a fost primit cu o bucurie delirantă în toată Germania. În schimb va trebui să plătească Franței câteva miliarde pentru răscumpărarea instalațiilor miniere.

Pregătirea premilitară. În ziua de 15 Ianuarie c. a început pretutindeni acțiunea de pregătire premilitară, obligatorie pentru toți tinerii de 18, 19 și 20 ani. Ea se face în Duminică și sărbători. Toate țările au creiat de mult această instrucție, noi singuri n'o aveam. Ea se impunea deci în mod imperios, pentruca și tineretul nostru să fie pregătit cât mai bine, sufletește și trupest, în slujba țării. Cursurile au în vedere educația fizică, instrucție și cunoștințe militare, cultură patriotică. Tinerii participanți se vor bucura de numeroase avantagii în timpul acestei pregătiri, dar mai ales în cursul serviciului militar. Clerul nostru va da tot concursul acestei mari opere naționale, de care atârnă foarte mult siguranța Patriei, în aceste vremuri tulburi și amenințătoare.

Plățiți-vă impozitele. Ministrul de Finanțe, dl V. Slăvescu a lansat un apel către cetățeni invitându-i la plata impozitelor restante, după ce ori ce păsuire este exclusă. Ultimul termen este data de 1 Febr. Cei protivnici vor fi urmăriți, iar cei conștiincioși în împlinirea acestei datorii cetățenești vor beneficia de reduceri apreciable. Inspectorii financiari și organele de incassare au primit ordine severe în acest senz. Sperăm, că fiii Bisericii noastre vor da cei dintâi exemplul ascultării.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 8396—1934.

CIRCULARĂ

Parohiile în întârziere cu îndeplinirea ordinului Nr. 7339—1934, sunt invitate să se conformeze în termen de 8 zile.

Consiliul eparhial.

* LIBRĂRIA *
PAVEL SURU

BUCUREȘTI
C. VICTORIEI, 108

Aduce și pe această cale la cunoștința Prea Cucernicilor Preoți și Onor. sale cliențele, că în dorința de a fi de folos Bisericii și în altă direcție de cât a răspândirii cărților cu cuprins religios, și-a reorganizat secția cu ODĂJDI ȘI OBIECTE BISERICESTI, înființând și un atelier pentru fabricarea acestor obiecte, sub conducerea d-lui LAZĂR ALBU, fost coproprietar al firmei „Unirea“, în care atelier se vor fabrica cu prețuri foarte convenabile candelă, cădelnițe, cruci, sfeșnice, îmbrăcămînți de Evanghelii, etc. executate după cele mai artistice modele din vechea noastră artă bisericească. (1) 2-3

Nr. 8393—1934.

COMUNICAT

Ministerul Apărării Naționale a emis sub Nr. 54 S. P. dela 30 Oct. 1934 următorul ordin circular:

„Ministerul Apărării Naționale fiind sesizat că prescripțiunile ordinelor privitoare la educația religioasă-morală a ostașilor, nu sunt respectate întocmai, se ordonă următoarele:

Comandamentele vor lua măsuri ca nevoile sufletești ale ostașilor să fie la timp satisfăcute, pentru a nu prinde teren curentele subversive religioase și politice și prin aceasta a se slăbi disciplina militară. În zilele de Duminică și marile sărbători religioase comandanții de unități sunt obligați să trimită soldații la sf. Liturgie, conduși — pe cât posibil — de unul dintre comandanții superiori cu cari au fost în timpul săptămânii la instrucție, pentru ca aceștia să vadă în superiorii lor frumoasele calități sufletești ale strămoșilor. Pe timpul serviciului divin din Duminică și marile sărbători religioase (între orele 9—12 dim.) este oprit a se face inspecțiuni sau a pune soldații la diferite servicii pentru nevoile corpului, afară de bucătărie și posturile de pază în cazarmă.

De asemenea este cu desăvârșire interzis comisiilor de recrutare sau de control militar al celor lăsați la vatră de a lucra în zilele de Duminică și marile sărbători religioase, deoarece prin aceasta pune pe drumuri sate întregi, turburând sfințenia zilelor și jignind sentimentul religios al credincioșilor. Prevederile acestui ordin, privesc trupa în termen. Instrucția premilitară, nu intră în cadrele acestui ordin. p. Ministru Secretar General ss. G. Glatz. Dir. personal. ss. G-1 I. Neșoescu.“

Îndrumăm pe preoții noștri ca să țină seamă de acest ordin și să vegheze la aplicarea lui în localitățile unde sunt unități militare, iar în caz de abatere să ne facă raport cu indicarea precisă a acestor abateri. Totodată obligăm pe preoții noștri cari au în parohiile lor unități militare, fără preot militar, să îndeplinească toate cerințele religioase ale acestor unități.

Cluj, la 3 Ianuarie 1935.

Consiliul eparhial.

Nr. 8394—1934.

COMUNICAT

Comunicăm mai jos hotărîrea Sf. Sinod din 13 Decembrie 1934, spre orientare celor interesați:

„Sf. Sinod hotărăște următoarele:

1. Se va interveni la Ministerul Instrucțiunii să primească la examenul de capacitate pentru specialitatea religiei și pe licențiații în teologie încă nehirotoniți.

2. Cei reușiți la examene însă nu vor putea fi numiți la catedrele vacante decât numai prin hirotonia lor, fie pe seama capelei școalei la care urmează a fi profesori, fie pe seama catedralei episcopale.

3. Sf. Sinod nu admite ca fetele licențiate în teologie să fie profesoare de religie. Cel mult li se pot încredința roluri de educatoare sau conducătoare de școli în genere.“

Cluj, la 3 Ianuarie 1935.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.